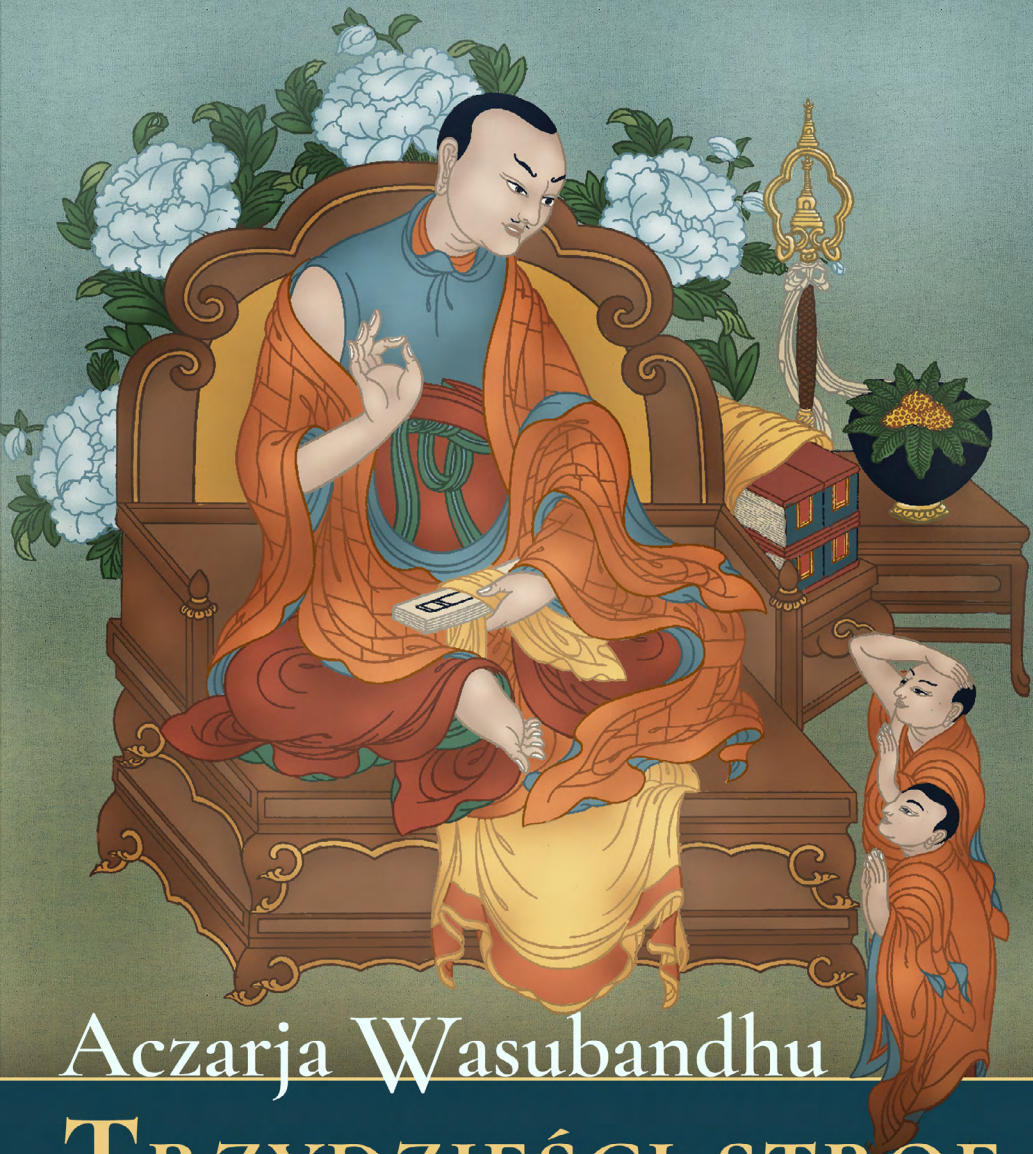

Aczarja Wasubandhu

TRZYDZIEŚCI STROF

Przełożyła Beata Stępień

ལུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་ལུས་པ།

TRZYDZIEŚCI STROF

ACZARJA WASUBANDHU

Przełożyła Beata Stępień

DHARMA EBOOKS

OD TŁUMACZKI

„Trzydzieści strof” Wasubandhu (IV-V wiek) jest jednym z najbardziej znanych tekstów szkoły filozofii buddyjskiej, określanej jako „tylko umysł”. Ta tradycja filozoficzna przeniknęła z Indii głównie na wschód Azji, zaś „Trzydzieści strof” zna na pamięć wielu mnichów i mniszek z Wietnamu, Chin, Korei i Japonii. Ich tybetański przekład został ujęty w Tengjurze, ale w Tybecie były mniej popularne, podobnie jak reprezentowana przez nie filozofia.

O ile wiem, poniższy przekład jest pierwszym wykonanym na język polski, na okoliczność wykładów, których Gjallang Karmapa udzielił na początku 2022 roku. Utworów tego rodzaju nie da się tłumaczyć, ani czytać, ani tym bardziej zrozumieć bez wcześniejszej znajomości choćby podstawowych założeń filozofii, którą reprezentują oraz tych filozofii, do których się ustosunkowują. Jako tłumacze Karmapy mieliśmy to szczęście, że podczas sesji internetowych mogliśmy tekst wspólnie omówić słowo po słowie, przedyskutować wszystkie problemy i poznać główne ustępy poświęconego mu komentarza, autorstwa indyjskiego mistrza Sthiramati (VII-VIII wiek). Khenpo David Karma Choephel był dla nas nieocenioną pomocą, gdyż przy okazji omawiania swojego angielskiego tłumaczenia mógł wskazać wszystkie różnice pomiędzy oryginałem sanskryckim a tybetańskimi przekładami. Dodatkowo, mo-

głiśmy skorzystać z sanskrycko-angielskiego tłumaczenia i objaśnień dr Mattiego Salvini, wybitnego współczesnego sanskrytologa.

Tłumaczenie na język polski wiązało się z kilkoma wyzwaniem, które chciałabym tu po krótko opisać.

Pierwszy problem spotyka wszystkich polskich tłumaczy, gdyż wiąże się z ubogością słów opisujących umysł w naszym języku. W kontekście tego przekładu chodzi o terminy རྣམ་པར་ཤེས་པ། i རྣམ་པར་རིག་པ།, przetłumaczone przez Khenpo Choephela jako *consciousness* i *awareness*. W języku polskim, niestety mamy tylko jedno odpowiadające im słowo: *świadomość* – i najczęściej jest ono używane w polskich tłumaczeniach obu terminów. Ponieważ jednak ich znaczenie się różni a tekst wymaga precyzyjniejszego nazewnictwa, za przykładem dr Salvini, który zamiast *awareness* używa *cognition-only*, zdecydowałam użyć słowa *rozpoznanie*.

Po drugie, jak wiele innych wierszowanych tekstów filozoficznych, „Trzydzieści strof” składa się z wersów o równej długości i rytmie, co sprzyjało uczeniu się ich na pamięć. Aby ten styl utrzymać, autorzy i tłumacze używali skrótów i pólówek, odnoszących się do terminów dobrze znanych ówczesnym czytelnikom dzieł filozoficznych. Angielski przekład Khenpo Choephela dość wiernie zachowuje tę skrótowość, ale doszłam do wniosku, że dla początkujących polskich studentów taka wersja byłaby zupełnie nieczytelna i zostałaby po prostu odrzucona. Dlatego najbardziej oczywiste uzupełnienia wplotłam w przekład a słowa dodatkowe, objaśniające i wzmacniające logikę wywodu,

wstawiłam w nawiasach. Wprowadziłam także kilka przypisów w oparciu o ustne wyjaśnienia Khenpo Choephela i przetłumaczone przez niego odpowiednie ustępy komentarza.

Trzecia sprawa dotyczy tłumaczenia terminów użytych w tekście. Różne grupy studentów i tłumaczy opracowują już polskie zbiory terminów odnoszących się do podziału różnych aspektów umysłu, takich jak sześć lub osiem, lub dziesięć świadomości, czynniki wpływające na te świadomości i ich kategorie, trzy natury itd. Biorąc pod uwagę odrębność tej szkoły filozofii i nieco inny podział jej aspektów, starałam się używać takich polskich określeń, które jak najwierniej odpowiadają definicjom zawartym w komentarzu Sthiramati. Pozostaje mi ufać, że wszelkie różnice przekładów przyczynią się do lepszego zrozumienia, czym jest i jak działa umysł.

Beata Stępień

བྱ་གར་སྐད་བྱ། ཅིང་ཤེ་ཀ་ཀ་རི་ཀ།
བོད་སྐད་བྱ། སུམ་ཅུ་པའི་ཆེག་ལེའུར་བྱས་པ།

W sanskrycie: Triṃśikākārikā

Po tybetańsku: sum cu pa'i tshig le'ur byas pa

Po polsku: Trzydzieści strof

འཇམ་དཔལ་གཞིན་རྒྱར་བ་ལ་བྱག་འཆལ་ལོ།

Pokłon młodzieńczemu Maṇdziuśri.

- (1) བདག་དང་ཆོས་སྤྱུ་ཉེར་འདོགས་པ། །སྣ་ཆོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ། །
དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར། །གྱུར་བ་དེ་ཡང་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །

Te wszystkie różnorodne przejawienia

nazywane „jaźnią” albo „zjawiskiem”

– to zmiany świadomości.

Owe zmiany dzielą się na trzy rodzaje,

- (2) རྣམ་པར་སྒྲིན་དང་རར་སེམས་དང་། ། ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བཤོ། །
དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། ། རྣམ་སྒྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་བ། །

określane jako: dojrzewanie (karmy), tworzenie ego
i rozpoznawanie obiektów (zmysłowych i mentalnych).
Dojrzewanie to świadomość zwana podstawą (alaja)
w której znajdują się wszystkie (karmiczne) nasiona.

- (3) དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། ། རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་བ། །
རྟག་ཏུ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། ། རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྷན། །

Jest ona nierozpoznawalnym (mimowolnym)
poczuciem lgnięcia i wsparcia (ciała),
zawsze powiązany z kontaktem, uwagą,
wrażeniem, pojęciowaniem i wolą.

- (4) དེ་ལ་ཚོར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། ། དེ་ནི་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན། །
རིག་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །

Odczucie w niej jest neutralne,
jest ona też niesplamiona i nieokreślona.¹
Takie są również: kontakt i pozostałe.
Płynie jak ciągły strumień rzeki,

¹ Niesplamiona znaczy, że nie przeszkadza w osiągnięciu wyzwolenia. Nieokreślona znaczy, że nie jest ani korzystna (niosąca zasługę), ani szkodliwa (niosąca cierpienie).

- (5) དག་བཙམ་ཉིད་ན་དེ་ལྷོག་གོ། །དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །
དེ་ལ་དམིགས་པ་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །

który zatrzymuje się po osiągnięciu stanu Arhata.
Zaś to, co się z niej wyłania i na niej koncentruje,
określamy jako tworzenie ego –
świadomość, której naturą jest myślenie o sobie.²

- (6) བསྐྱབས་ལ་ལྷུང་དུ་མ་བསྐྱན་པའི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །
བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་ཚོངས། །བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདུ་ཤེས་པ། །

Towarzyszą jej zawsze cztery klesia,
nieokreślone acz splamione – ³
poglądy na temat siebie, pomieszanie dotyczące siebie,
duma z siebie i przywiązanie do siebie.

- (7) གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའི་འོག་ཞན། །རེག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཙམ་མེད། །
འགོག་པའི་སྣོན་ས་པར་འབྱུག་ལ་མེད། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ན་འང་མེད། །

2 Koncentrowanie się na podstawie prowadzi do tego, że mylimy ją z „jaźnią”.

3 Chodzi o cztery z sześciu głównych klesia (wszystkie wymienione są ponownie w kolejnej części tekstu), ale ich oddziaływanie jest tutaj subtelniejsze, gdyż skupia się tylko na wyobrażeniu „ja”. Ponieważ te klesia bezpośrednio nie szkodzą innym, Wasubandhu mówi, że nadal są nieokreślone.

(Te cztery) są zależne od naszego poziomu i świata.⁴
 Świadomości tej towarzyszą również: kontakt i pozostałe.
 Nie ma jej na poziomie Arhata ani podczas medytacyjnego
 wchłonięcia wywołującego ustanie,
 ani na nadzwyczajnej ścieżce (braku „ja”).

- (8) འདི་ནི་གྲུང་བ་གཉིས་པ་ལོ། །གསུམ་པ་ཡུལ་རྣམ་བྱུག་པོ་ལ། །
 དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་སྟེ། །དགོ་དང་མི་དགོ་གཉི་ག་མིན། །

To był drugi rodzaj zmian świadomości.
 Trzeci rodzaj zmian skupia się na sześciu
 kategoriach obiektów (zmysłowych i mentalnych).
 Te zmiany mogą być korzystne, szkodliwe lub nieokreślone.

- (9) གྲུན་རྩ་འགོ་དང་བྱེ་བྲག་ངེས། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགོ་བ་དང་། །
 དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉེ་ཉོན་མོངས། །ཚོར་བ་གསུམ་དང་དེ་མཚུངས་ལྡན། །

Towarzyszą im wszystkie czynniki mentalne:
 uniwersalne, determinujące, korzystne,
 klesia główne i te od nich pochodne
 oraz trzy rodzaje odczuć.⁵

4 Te cztery rodzaje klesii różnią się nieco w zależności od uwarunkowań świata, w którym istota się odrodziła, np. tego, czy ten świat jest foremny, czy nie. Zmieniają się one także na różnych poziomach urzeczywistnienia.

5 Przyjemne, bolesne i żadne z nich.

- (10) དང་མི་རིག་ལ་སྐྱེས་པ་དང་། །འདུན་མོས་ཐོན་དང་བཅས་པ་དང་། །
ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོ་བྱེ་བྲག་ངེས། །དད་དང་ངོ་ཆ་ཁྱེལ་ཡོད་དང་། །

Do uniwersalnych należy kontakt i jemu podobne.

Dążenie, zdecydowanie, uważność, koncentracja (samadhi)
i zrozumienie (pradźnia) – to czynniki determinujące.

Wiara, sumienie, przyzwoitość,

- (11) མ་ཆགས་ལ་སྐྱེས་གསུམ་བཙོན་འགྲུས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་དང་བག་ཡོད་བཅས། །
རྣམ་མི་འཆེ་དགེ་ཉན་མོངས་ནི། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་གཉི་ཐུག་དང་། །

brak przywiązania, brak niechęci i brak pomieszania,
pilność, elastyczność i towarzysząca im ostrożność
oraz brak wrogości – to czynniki korzystne.

Te szkodliwe (klesia główne) to przywiązanie, pomieszanie,

- (12) ད་རྒྱལ་ལྷ་བ་ཐེ་ཆོམ་མོ། །ཁྱོད་ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། །
འཆབ་དང་འཆྐག་དང་ཐུག་དོག་དང་། །སེར་སྣ་དང་ནི་སྦྱར་བཅས་དང་། །

duma, błędne poglądy oraz złość i wątpliwości.

(Natomiast) agresywność, podtrzymywanie urazy,
zatajanie, urąganie, zawiść,

skąpstwo i towarzyszące im oszustwa,

- (13) གཡོ་རྒྱལ་སྐྱེ་འཆོང་ཆ་མེད། །ཁྱེལ་མེད་སྐྱེ་འཆོང་སྐྱེ་འཆོང་། །
མ་དད་སྐྱེ་འཆོང་། །བག་མེད་སྐྱེ་འཆོང་བརྗེད་ངས་དང་། །

dwulicowość, próżność, wrogość,
brak sumienia, brak zahamowań,
otępienie, ekscytacja, brak wiary,
lenistwo, nieostrożność, rozkojarzenie,

- (14) རྒྱལ་གཡོང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་དང་། །འགྱོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། །
རྟོག་སྐྱེ་འཆོང་འགྱོད་སྐྱེ་འཆོང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རྒྱལ་གཉིས། །

rozproszenie, bezmyślność,
żał i sen, rozważanie i analizowanie –
to są klesia pochodne.
Dwie ostatnie pary mogą być dwojaki (korzystne lub
szkodliwe).

- (15) ལྷ་རྒྱལ་སྐྱེ་འཆོང་ཤེས་ལས། །རི་ལྷོད་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། །
རྒྱལ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། །རྒྱལ་རྒྱལ་རྒྱལ་སྐྱེ་འཆོང་ནོ། །

(Ponadto) zgodnie z uwarunkowaniami
istniejącymi w rdzennej świadomości,
wyłania się z niej pięć świadomości (zmysłowych),
które mogą się łączyć lub nie, jak fale na wodzie.

- (16) ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །རྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །
སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །

(Natomiast) świadomość mentalna obecna jest zawsze za wyjątkiem (świata) Wolnego od Pojęć,⁶ dwóch rodzajów samadhi (wolne go od pojęć i ustania) i utraty przytomności – podczas snu lub innej.

- (17) རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། །
རྣམ་བརྟགས་དེ་མེད་དེས་ན་འདི། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

(Powyższe) zmiany świadomości to tylko myśli, a to, o czym myśla, nie istnieje. Wszystkie one nie są zatem niczym więcej jak samym rozpoznaniem.

- (18) རྣམ་ཤེས་ས་སོན་ཐམས་ཅད་པ། །པན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །
དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། །དེས་ན་རྣམ་རྟོག་དེ་དེ་སྟེ། །

Świadomości oddziałują na siebie wzajemnie, więc gdy świadomość zawierająca wszystkie nasiona

6 Obszar na czwartym poziomie świata foremnego, gdzie odradzają się ludzie praktykujący niebuddyjską medytację, prowadzącą do samadhi wolnego od pojęć lub całkowitego zatrzymania ruchu umysłu i czynników mentalnych.

zmienia się w taki czy inny sposób,
wywołuje pojawianie się takich lub innych myśli.

- (19) ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི། །བག་ཆགས་བཅས་བས་སྡུ་མ་ཡིས། །
རྣམ་པར་སླིན་པ་ཟད་ནས་གཞན། །རྣམ་སླིན་སྐྱེད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

Gdy jedno dojrzewanie karmy się wyczerpuje,
skłonności do dualistycznego lgnięcia wraz z karmicznymi
prowadzą do kolejnego dojrzewania –
które staje się (nową) świadomością podstawy.

- (20) རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བཟགས་པ། །
དེ་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་བཟགས་པ་ཡི། །ངོ་མོ་ཉིད་མེད་དེ་མེད་དོ། །

(Z trzech typów natury) natura wyobrażona,
acz w zasadzie nieistniejąca,
to wszystko pomyślane
przez jakiegokolwiek myśli.

- (21) གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་མོ་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་སྐྱེན་ལས་བྱུང་། །
བྱུ་ཞི་དེ་ལ་སྡུ་མ་སོ། །རྟག་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་པ་གང་། །

Zaś natura zależna,
to myśli powstałe z uwarunkowań.

Absolutna natura natomiast jest wtedy,
gdy zależna staje się na zawsze wolna od wyobrażonej.

- (22) དེ་ཕྱིར་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་མ་ཡིན་པ་འང་མིན། །
མི་རྟག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། །

Dlatego natura absolutna nie jest
ani tożsama ani różna od zależnej,
jak w naukach o nietrwałości i im podobnych.⁷
Nie widząc jej, nie dostrzega się też tej zależnej.

- (23) རོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །
དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གྱི། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །

Zakładając, że te trzy typy natury
odpowiadają trzem typom braku natury,⁸
uczy się, że wszystkie zjawiska
są pozbawione natury.

- (24) དང་པོ་པ་ནི་མཚན་ཉིད་གྱི། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་པ་ཡང་། །
དེ་ནི་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། །རོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ནོ། །

7 Chodzi o nauki o czterech aspektach cierpienia, które mówią, że nietrwałość nie jest ani czymś innym ani tym samym co cierpienie.

8 Brak własnej, niezależnej natury cech, narodzin/powstawania i ostateczny brak własnej natury.

Natura wyobrażona

nie posiada własnej natury z racji swych cech,
zaś druga (zależna) nie istnieje sama z siebie,
jest więc drugim brakiem natury (powstawania).

- (25) ཆོས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་དེ། །འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། །
དུས་རྒྱུས་ཀྱི་ནའང་དེ་བཞིན་ཉིད། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

Absolutna natura to ostateczna prawda zjawisk,
a co za tym idzie, jest takością –
jest taka po prostu przez cały czas.

W istocie to czyste rozpoznanie.

- (26) ཇི་མིད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། །
འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྷོག་གོ། །

Dopóki wszystkie świadomości
nie spoczną w tym czystym rozpoznaniu,
dopóty nie wygasną utajone skłonności
dualistycznego lgnięcia.

- (27) ࠠདི་དག་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ཅེས། །དེ་སྟུང་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སུ། །
ཅེ་ཡང་རུང་སྟེ་མདུན་འཛིག་ན། །དེ་ནི་ཙམ་ལ་མི་གནས་སོ། །

Nie spoczywasz w nim jednak
koncentrując się na myśli:
„To wszystko jest przecież
tylko świadomością!”

- (28) རྣམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། །མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆེན་ནི། །
རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་གནས། །གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད། །

Świadomości spoczywają w czystym rozpoznaniu,
(dopiero) gdy przestają skupiać się na obiektach.
Skoro wszystko, co postrzegane, nie istnieje,
nie ma też niczego, co by to czyniło.

- (29) དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད། །
གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། །གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །

To jest poza myśleniem, poza koncentracją.
To mądrość wykraczająca poza ten świat.
Jest przeobrażeniem podstawy
poprzez usunięcie dwóch splamień.⁹

- (30) དེ་ནི་ད་ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། །བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་དགེ་དང་བརྟན། །
དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་ཐོལ་སྟེ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྱ། །

Właśnie to jest: niesplamione, elementarne (dhatu),
niepojęte, dobre i stałe.

Jest szczęściem i ciałem wyzwolenia.

Jest nazywane Dharma Wielkiego Mędrca.

ལུས་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་ལུས་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།།

ཀྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཏ་དང་ཤྱི་ལེན་བ་བོ་རྟི་དང་། ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་

ཤེས་བསྐྱར་ཞིང་ལུས་ཏེ་གཏན་ལ་པབ་བའོ།།

To było „Trzydzieści strof” Aczarji Wasubandhu. Na tybetański przełożyli je wspólnie: dwaj indyjscy opaci, Dzyamitra i Szilendrabodhi oraz tybetański tłumacz i edytor, Bande Jeszie De.

Polskiego przekładu podjęła się Beata Stępień.

PRAWA AUTORSKIE

Wydawca: DHARMA EBOOKS PUBLICATIONS

Przekład: Beata Stępień

Licencja [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Pierwsze wydanie elektroniczne: styczeń 2022

[DHARMAEBOOKS.ORG](https://dharmaebooks.org)

Dharma Ebooks jest projektem [Dharma Treasure](https://dharmaebooks.org), tworzonym pod merytorycznym nadzorem Siedemnastego Karmapy, Ogjena Trinle Dordże.

